

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petitsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

<p>Szerkesztőségi iroda: Főter. 5 sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.</p>	<p>Megjelen: Szombaton és Tordán.</p>	<p>Kiadóhivatal: Voloz B. könyvnyomdája. Mindennemű pénzek, hirdetések és reklamatok ide intézendők.</p>
--	---	--

A tudományról.

(z) Főtörvénye az embernek mai világ gazdagságra szert tenni, mely az élet fűszerét, kényelmét adja meg, és meg ment a gondoktól.

Ez az anyagi része földi életünknek.

S mi felel meg ennek a léleknek?

A lelki gazdagság, melynek a jóság mellett egyik legfőbb tényezője: a tudomány.

Mi a gazdagság tudomány nélkül? — — —

Adj egy bolondnak egy nagy darab aranyat vagy ezüstöt s mit tesz? — Bele dobja a tengerbe s azt mondja, hogy ez mulatja őt.

Az eszes ember, ha épen a tenger vizének locsanását ohajtja hallani, egy nagy kő is megteszi ugyanazt a szolgálatot, mint a bolondnak az arany tömeg.

Tehát a gazdagságot is a földi és anyagi dolgok bírása még nem teszi, csak akkor válik az valóban gazdagsággá, ha van eszünk és tudományunk, hogy azt helyesen feltudjuk használni.

Mert a böles szerint a szegény a gazdagak járma alatt nyög, de a gazdag is nyög tudatlansága és előítéletei járma alatt. —

Első a tudomány s szerfelett magasan áll a gazdagság felett.

Hiszen azok is, kik a gazdagságot főczélul tekintik, kénytelenek hódolni a tudomány hatalma előtt, melynek híjában kiesnek az eszköz kezéből a vagyon szerzéshez.

Avagy a különböző mesterségeket mi teremtette elő? Mi szolgáltatja az eszközöket azok gyakorlására ha nem a tudomány? Mi tökéletesíti napról napra azokat, — s bocsát rendelkezésre oly eszközöket, melyek a természetet megfélekezve, azt az ember rabzolgájává tették, s akarata szerint működni kényszerítik?

Mi nyújt alkalmat azok rendszeres működéséhez, s teszi lehetővé, hogy legpontosabban kiszámíthassuk fáradságunknak eredményét hasznát?

A tudomány a mely az államakat is alkotja a tronokat fenntartja.

A tudomány az, a mely az államban élő emberi társadalom különböző rétegeinek, s a millio meg millio különböző gondolkozásu emberek egymás mellett, s egymással való életét szabályozza és lehetővé teszi.

Még az erkölcsöket is tudomány teszi sajátunkká, s a valóban tudos erkölcsstelen nem lehet.

Hanem, ha az életszámára akarunk tudományt szerezni, arra törekedjünk, hogy eszünket oda érleljük, hogy önállólag gondolkozni tudjunk, a tárgyakat saját közvetlen szemlélődésünk útján ismerjük és ítéljük meg.

Nagyon helytelenül tesz az, ki pusztán a könyvekre támaszkodik, mert ez az elvont út oly messze viszi őt azon tárgyaktól, melyek között él, melyeket ismernie kell, hogy tudománya mint láthatatlan valami, az az semmi, semmi haszonnal sem fog birni.

A tudomáynak is csak úgy van meg a maga értéke, ha azt haszonnal alkalmazzuk, megfordított igaz tételül a czikkünk elején mondott állításnak, hogy a gazdagság tudomány nélkül mit sem ér.

Azt mondják, hogy a világböles igen messze megy elmékedésével hogy világismerete le-

hessen, a világi igen közvetlen érintkezésben van mindennel, hogy azokat haszonnal szemlélhesse; ellőbbi igen keveset igen részletesen szemléli, és sokat szemlélni rá nem ér. A világi igen sokat lát hogy csak valamit is jól meg ismerhessen.

Legyen azért a mi tudományunk olyan, hogy a mi ismeretet szorgalommal megszerzünk igyekezzünk is gyakorlatilag alkalmazni, így az a mit tudunk valódi tudomány lesz.

Az anyák.

A családnak gyújtója, az anya. Miként az anyaméh körül, aként csoportosul e körül a család; a család fény pontja ő, világít és melegít. Oltsd el e lángot s jégfagy álland be, mely megdormesztja a család tagjait, széromlik a kapocs és pusztulni kezd minden.

Egy jó anya mellett a gond vesztit súlyából, a bánat erejéből, a sors csapásai nem oly súlyosak; és oh, hogy gyarapszik a család! Minden garas kettőt gyümölcsöz, minden falat hármat teremt elő, minden lépés, háromnak ér fel hosszúságával.

Átok ül a házon, melyben az anya nem az; nincs áldás rajta; a munkának nincs gyümölese, nincs barát, nincs tisztelő ott, hol az anya kötelemét mostohán teljesíti.

A családnak békéje homokra építve; viszály az, mely a családot uralja; rút békétlenség emészti a család tagjait, mely elveszi nyugalalmát; átokká változtatja a családi életet; azt az életet, a melynek békésnek és áldottnak kellene lennie.

Mert hol keresed a boldogságot, ha a családban nem? Mutass egy pontot, a mely nyugalmat ígér, a mely kielégít az élet céljait iránt? — Nincs! A család minden.

A dugzagdagok sokan kétségbeesve halnak meg; a számalom ül beteggyük körül; öngyilkosok lesznek, mert a jó családot, a jó nőt, anyát, nélkülözik, a mit pénzzel megszerezni nem lehet.

Hány gazdag nyomorultja van e földnek, mert nélkülözik az anyát a családban és hány boldog szegénye van a világnak, a kik birják a föld legdrágább kincsét.

Nézd a jó anyát családjá körében; addig, a mig a másik nem tud lemondani egy estnek élvezetéről, addig ő otthon marad s oktatja kisdedeit; addig a mig a másik fényben és pompában udvarlókat hajhász és lesi a férfiak pillantásait, kaczerkodik s viseli magát úgy, a mint egy anya viselni magát nem szokta; addig a mig az gyönyört hajhász és gyermekeit goromba lények társaságában hagyja, addig a jó anya kézen fogja őket, magával viszi és megtanítja őket járni a földön. Addig a mig az sem a férjjel, sem a gyermekekkel nem bajlódva szajkó módra „virágyelvemből“ tanul; s a „virágak“ jelentőségét tanulmányozza; addig a mig, azt a család ügyei bajai, a konyha, a háztáj nem érdeklik és fut bogarai után; addig a jó anya a család legaprólékosabb ügyeivel is foglalkozik, megteremti a családnak nyugalalmát, mert azt csak egy jó anya teheti meg.

És itt beáll a nyugalom, ott beáll a békétlenség, itt teremt a gyermeknek jövőt, ott pusztít egy jövőt; itt vagyon gyűl, ott vagyon pusztul.

Oh mert nagy az anya és anya közötti különbség.

Nézd az olyan anyák gyermekeit! Vagy nagyon czifrák, vagy rongyosak és piszkosak. Czifrák sok helyt azért, mert szőgyonlik, hogy gyermekük pipereben szegényebb legyen, mint ők, az utczán meg sem indulnának velők. Vagy piszkosak, mert az anya nem szokta gyermekeit mások előtt producálni, res-

telli velők bibelődni; így igen természetes, hogy a konyhán egy kissé megkormosodnak.

A jó anya gyermekei egy formák; tiszták és öltözetük egyszerű ép olyanok, a milyenek ők.

Mit várhatunk az ilyen gyermekektől, ilyen fel fogás, ilyen anyák mellett?

Édes keveset. A régi bűnök megújulnak általuk; az új családok nyugalma a régi lábón; a régi anyák megifjulanak — az új nemzedékben. És kezdődik előlőrl a harc a családban és foly szenvedélylyel, fel-dulva mindent, az oltárt is a családban, mely előtt imádkozni kellene.

Nem a férfiaké, a nőké, az anyáké a befolyás a társadalomban, azok buzdítanak, azok hatnak dermesztőleg a férfiak működésére, a szerént a mint a családban béke, avagy villongás van.

És hiában akarod javítani a nőt; azon az uton már nem tőr féket, nem ismer tanítást, ő előre halad, csak hogy rossz irányban.

Gyermek korában nevelik az anyát, gyermek korában kell fejleszteni benne azon tulajdonokat, a melyek a családot oly boldoggá tehetik.

Neveld leányodat, gondoldj arra, hogy anyának született, neveld tehát a n y á n a k.

(—)

A csatatérről.

A „W. Tbt.“ szerint az oláhországi két ellenséges hadsereg zöme harcban van, a harc nagy hévvel foly, s úgy latszik döntő actióvá fog fejlődni.

A Nikápolynál elfogott két basát a czár bemutattatta magának, Oroszország belsejébe fognak bellebzetetni.

Az orosz hadseregbe, kormányuk engedelmével, több orosz tiszt lépett be.

Mukhtar basa derékhada erősen elsáncolt állásban, Karsztól délre 8 mértföldnyire fekvő hegyháton van. —

Az oroszok Batumtól is vissza vonultak, Melikoff hadtestével akarnak egyesülni és Kuruk Dora felől török földre betörni. —

A „Daily Telegr.“ azt véli, hogy Anglia és a többi hatalmak érdeke azt kívánja, hogy az oroszok elnyomulását a Bosporus felé meg kell akadályozni, s megjegyzi, hogy Konstantinápolynak csak ideiglenes megszállása is az oroszok által halálos csapás volna Angliára.

A bosnyák felkelők megverték a livnői török őrséget, s visszavetették a citadellába, melyet ostromolnak.

Tirnovoból jelentik július 16-ról Gurko tábornok egy minden fegyver nemből álló előhaddal e hó 12-én Tirnovoból kiindulva, 13 és 14-én átkelt a Balkánon, s meglepte a Klarkivi faluban lévő török zászlóaljot. Gurko tábornok most Kazanlik felé nyomul, az ellenséget követve, a mely a megerősített Sipka szorosost occupálja. Két szotnya kozák elérte Jeni-Zagrát, ezek elrontották a távirát, a Jeni-zagra-szlivnoi uton. E hó 15-én csata volt a kozákok és basibozukok között, kiket 3 tábor gyalogság is támogatott. A cserkeszek és törökök csupán addig áltak ellen az oroszoknak, mig az erősítésül küldött dragonosok 4 ágyuval meg nem érkeztek, kiket a törökök meglátván elfutottak. (?) A oroszok egy zászlót ejtettek zsákmányul és sok fegyvert. — Az összes török lakosság Drinápolyba fut. —

Szulejman basa hadtestének egy része már Thracziába érkezett. A törökök ellenállanak az oroszok elnyomulásának a Dobrudzsában.

Bourke Londonban azt jelenti, hogy az orosz hadtest, mely a Balkánon átkelt, nem oly nagy, mint ezt a lapok híresztelik. —

Az ázsiai orosz hadsereg parancsot kapott, hogy Zainba és Alexandropolba vonuljon vissza. A Batum

H i r e k.

— **Balogh János** tordai ügyvéd elhalálozván a kolozsvári ügyvédi kamara lajstromából kitöröltetett s irodája részére gondnokul helybeli ügyvéd Folyovich Albert neveztetett ki.

— **Elhozták a gyilkost**, a ki a Weinberger család életét ez előtt néhány héttel kioltá. Tegnap reggel 7 óra tájban a „Korona“ előtti téren nagy néptömeg gyűlt, hírt vette hogy a gyilkost elhozták. 7 óra tájban egy biztos és rendőrszolgá kíséretében megjelenik, még pedig mosolygó képpel a gyilkos. Egy nyúlánk alig 19 éves, sovány, silányképű semmiházi, hogy nem ér meg két garast az egész ember; rajta a ruha kopott, piszkos. A néptömeg zugva és piszkolodva kíséri őt a törvényszék kapujáig s a megátalkodott, minden megütődés nélkül fogadta a tömeg „gyilkos“ és piszkolódó kitételeit. A zsidóság elfogadta a folyósókat, ha kérdezte az ember őket, mindenkinek sürgős dolga volt a bíróságnál. Várták a kihallgatást. A mennyiben utánna járhattunk a következőket vallja: Neve Palkovics Imre, szerb, patakotai születésű, Aradon tanult pléhes segéd. Üldözték Aradról lopás és egyébektől azért az erdélyi részek felé tartott, gondolván hogy itt kevésbé fogják keresni. Több helyt munkát keresett, végre kapott Weinberger Aronnál, a ki ép az előtt házasodott meg. Ő úgy vette észre, hogy a fiatal nő íranta gyengébb érzelmeiket táplál, a miről egy fürdés alkalmával győződött meg és mivel az ura haragjával ijesztette, eltekintte magát, hogy meggyilkolja. Ezt végre is hajta, a nő is, miután már a következményektől borzadt. Ez ugyan nem elfogadható indok egy oly borzasztó tény végrehajtására, nagyobb szenvedély kell oda. Tagadja, hogy rablási szándékból cselekedett volna. A gyilkosság éjjelen egy 12 óra felé utnak indult gyalog és Felvinczre ért sötétben; Enydré majd Dévára utazott, mind gyalog s miután munkát nem kapott kiment Lugosra, a rendőrség ott megcsipte egy aradi megkeresvény alapján és külön biztos és rendőrszolgá kíséretében egyenesen Tordára szállította. A rendőröknek, a mint hozták még a házat is megmutatták, a hol a gyilkosság történt. Kiváló dicséretet érdemel ez ügyben az aradi rendőrség, a mely oly ügyesen és oly hamar kézre tudta keríteni a gyilkost.

Az „Ébredés“-ből nevének ellenkezője „Lefekvés“, vagy „Elalvás“ lett, mert a tegnapi Kolozsvárt végképpen megszűnt lenni. A sajnálatos körülmény csak az, hogy most nem fogunk elég tájékozottsággal bírni a tekintetben, hogy Teleky, Mikes, Matskásy (a fiatal) és több dignitások mikor utaznak el Píriposra, vagy érkeznek meg Kákovai jóságokról. Már ezt, csak az illető magosságok szolgáitól tudandjuk meg. Egyébb baj nincs, illetőleg a világ forgásában a legesekélyebb változást sem észleltünk azok után a nagy hangok után, melyek az Ébredés“-ben éles hurokat láttak. Legyen az „Ébredés“, álma édes; a szerkesztő nyugalma szintén; a munkatársak pedig a sok kihágásos ügyben uszanak továbbra is az élet tengerén. K. Pap Miklósról nem tettük fel, hogy azt a megerőszakolt és erdélyi részek ereszkének párkányáról letépje és átadja a szólnak minden fiókáival. Ez még is kegyetlenség, ám adjon számot a kinszenvedettekért.

— **Nagyon érdekesek** a mi román lapjaink táviratai: „A román hadsereg át mentén a Dunán, elfoglalta Nikápolyt; az oroszok némi segílyt nyújtottak.“ Ez az egyik. „A román hadsereg átlépte a Balkánt; a muszkák kész uton jöttek utánna.“ stb. Szóval a török elleni háborút a román hadsereg folytatja, a muszka csak secundál. Aztán ismét: Zirizágnál az oroszok visszanyomattak; amott az oroszok megverettek stb. itt aztán román hadseregről nincs szó, mert azt sem visszanyomni, sem megverni nem szabad. Ily körülmények között a békekötést várjuk, hogy lássuk, miként fog dictálni Románia a világ és a muszka bosszúságára — a töröknek békét.

— **Krisán Bázil** esperestől, másodkézből azon felvilágosítást nyertük, hogy ő M.-Szakálban, mint lapunk 2-dik és 5-ik számában említettük, közösen nem háborított, a magyar alkotmány ellen nem vétett, részeg nem volt, s nem nyilatkozott aként a nép előtt, hogy „rövid idő alatt ugys Bukurest számára választunk követet.“ Mi ugyan szívesen vesszük tudomásul a nyilatkozatot és valóban igen szeretnők, ha a nyilatkozat minden egyes tétele igaz volna, miután azonban a vizsgálat e tények alapján indított az esperest ur ellen, s mi csupán a vizsgálat tárgyait regisztráltuk, az ügyben csak a bíróság dönthet, várjuk tehát az ítéletet.

— **A kisdudóvoda** ügyében hétfőn d. e. 11 órakor, a tanácsház nagytermében csakugyan megtartatik a gyűlés. A múlt vasárnapról azért maradt el, mert a kolozsvári „Dalkör“ tagjai elfogadásával többen el voltak foglalva. Felhívják figyelmét városunk

értelmiségének e körülményre s igen helyes dolog volna ha a gyűlésen minél többen vennének részt.

— **A kolozsvári tornászati pótantolyamra** egybegyűlt tanítók ma kírándulást tesznek Tordára menni a torda-hasadékok és sóbányát. Az utazás Gyéresig vasuton történik, onnan pedig katonai rendben dóbszóra fognak bevonulni Tordára torna tanár Nyárádi Lajos vezetése alatt, hol az ut fíradalmait kipihenve, vasárnap kora reggel torna-kírándulást tesznek a Torda-hasadékokhoz; hétfőn pedig a só-bányát nézik meg. Igen helyesen cselekednek a város, ha a tanítók elszállásáról sürgősen intézkednek.

— **M.-Ludas** megayera a gazdasági szakosztályal megtoldandó felső-népiskolát s az 1877/8 tanévvel két tanítóval megnyílik. Ez az első felső népintézet megyénkben; mert Torda 1868 óta addig csinálta a polgári iskoláját, a mig M.-Ludas egy év alatt megelőzte. Egyébiránt, ugy vagyunk értesülve, hogy a polgári iskola szept. 15-én Tordán is megnyílik. Vajha ugy volna.

— **N.-Enydről** vesszük a következő sorokat: Városunk ugylátszik, nem igen viseltetik részvétellel a sors csapások nyomorai iránt, mert látva a szegény nép aggasztó helyzetét, mit a multkori patak áradása is nem kis mértékben növelt az elpusztult házak hamvaiban; mint eddig nem tud eleget táncolni, hanem nagyszerűen nagybittatja táncztermét, hogy a szilárd károsultak könyei felett többet tánczolhasanak. Az ily költségekkel nem kellene egy két ember csiklandozó kedélyéért oly könnyelműen komédiázni; annál is inkább mert van városunkban elég seb a hegesztésre . . . miket csak is a vak nem láthat — most csak ennyit, máskor ha becses Ispjának nem lesznek alkalmatlan, többet — tisztelője Csillópe nagy enyedi lakos.

— **Véletlen szerencsétlenség.** Az egerbegyi tagosító mérnök pisztolyát nézegette, ha vajjon megvan-e töltve s a vizsgálódás eredménye az lett, hogy a pisztoly elsült egy szembelevő szolgának arcába gölyő furodott, a jobb szemre azonnal kifolyt; életéhez is nagyon kevés reményt kötnék. Ezt a kiváncsiságot, habár meg nem érdemelve, de törvényszerűen mindenestre megkeresüli a különben becsületes családos mérnök. Még a sonkával sem jó tréfálkozni, mert még az is elsülhet, hát aztán egy pisztoly?

— **A személy szabadság** Romániában, a brasói román lap szerint, a legpompásabb csak legyen az embernek utlevele és ne ártsa magát hozzá nem tartozó dolgokba. Tehát bátran átléphet lépni Románia határát, mert ott tudják mi a szabadság és becsület. Ezen buzdítását sehogy sem tudjuk össze egyeztetni azon lámentatiojával a lapnak, midőn panaszkodott, hogy 3 átment román ifjút az akasztófa alól szabadított meg egy tekintélyes férfi minden utlevelők daczára. Az eredmény tehát az, hogy azok is felkötethetnek, a kiknek utlevelük van; s elkerülhetik a köteleit viszont ismét azok, a kik ilyennel nem bírnak. Ez mindenestre oly személy biztonság, a mely a személyt semmi esetre sem biztosítja.

— **Édes lehet** a Dimboricza vize Bukurest alatt mert mint értesülünk 35 hírlap tudósító még — a nagy események daczára meg sem mozdultak Bukarestből. Szeretik a hívős árnyékok a mulató kertekben s a zenét a „Rasko“ mulatójában, mindenestre inkább, mint a Duna millió szunyogjait, vagy kemény napját Bulgaria egének; — aztán félnek a puskapor szagjától is. Roppant összegeket költenek el naponként; az angol, traneczia, amerikai, belgiumi stb. tudósítók naponként 3—4 napoleont kapnak, s pocékká teszik az egészet. Szóval léha trupp. Így ir róluk egyik román lap, s illetőleg így akarják elsímitni azt a roppant zsarnoki eljárást a tudósítókkal szemben. Nem akarnak menni mert nem eresztik; nem szagolják a puskaport mert nem engedik. Kénytelenek tehát Bukarestben prédálni pénzüket. A bátorságot illetőleg hisszük, hogy minden egyes tudósítóban van annyi, mint Manu tábornokban.

— **Peng már javában a sarló** határainkon, az aratás megkezdődött. Őszi rozsunk nagyrésze már kalangyában rakva; tiszta buzánkra még egy két napig várunk. A termés mind kettőben jó, a kalász gazdag, a gazdák általában meg vannak elégedve az eredménynyel.

— **Az „Erdélyi gazda“** 29-ik száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Óriási törökbuza. — Faiskola felosztása. Gábor József. A repeze. Walter Lajos. — A víz szerepe az állati bel-gyógyászatban. Sárosi Pál. — A madarak haszna. P. L. — Az erdőtervényjavaslat. — Vidéki gabona és borvásár. — Rövid utasítás közönségi faiskolák czéljai és hasznairól. — (Könyvismertetés.) — Vidéki gazdasági tudósítások: Mocs, Földvár-Hidvég, Szász-Fenes, Kükül óvár, Seps-Szt.-György, Szász-Régen, Magyar-Igen. — Piaczi arak. — Hirdetések. Előfizetni Kolozsvárt a kiadó hivatalnál, félévre 2, egész évre 4 frtal.

CSARNOK.

A férfi sziv.

Beszély, írta N. F.

(Folytatás.)

VII.

Gyors léptekkel előrehaladva, s a fagyókereken átbortokázva sietek kitzött czélom felé. Egyszerre egy másután két lövés dördül el — a tisztáshoz jutok, s ottan Waltert látom halványan egy fa törzsön ülve.

„Ida követjeként ugye bár?“ — e szavakkal fo-

gad — „tudtam, hogy nálam nélkül nem élhet, igen nagyon szeretttük egymást.“

„Igen én a békét hozom, — de ugy látszik ön időközben nagyon rossz szorakozást szerzett magának, ön meg van sebezve?“

„Csekély dolog, még jót tett e kis érvágás, megkönnyítette fejemet, elvette a nyomást keblemről.“ — Utközben elbeszélte Walter, hogy egy tisztel csekélység felett veszett össze, s inkább ingerült állapota okozta a czivódást és párbajt.

„Lássa“ — jegyzém meg ez előadásra — „már most maga szerzett akadályt, hogy Idát mi hamarabb megláthassa. Legyen rajta, hogy gyógyuljon meg.“

„Mindenesetre ugy tesztek, hiszen égek a boldogság utáni vágytól, mely reám Idánál vár.“

Waltert egy vendéglőben beszállásolám, egy ápolónőt szereztem melléje, — s elmenék hogy telegraphirozzam meg Idának: Waltert megtaláltam, nem sokára megérkezünk, most még egy kis akadály van.

Ida kérdést intézett az akadály után, mire én szintén távirat utján tudatám, hogy Walter sebet kapott, legyen békétűrőssel. —

Az orvos Walter állapotát nem igen megnyugtatónak találta. Csakugyan három napig hatalmas seb-láza volt, s harmadik nap estéjén bágyadtan mondá:

„Végem van, pedig az élet oly szép, és én oly szerencsés lennék.“

„Ne busuljon semmit, bizonynyal jobban lesz!“

„Utolsó kérésem Idához, hogy bocsássa el Giovannit.“

E kevés szó is már kimeríté Waltert. Burgundit töltöttem szájába, arca hideg volt, érverésit aligérezém.

„Üdvözölje . . .“

Szava elállott — csakugyan meghalt! Csakhamar ezután táviratot kaptam unokahugomtól, hogy Nápolyt elhagyta s élénkbe utazik.

En intézkedéseket tettem, hogy Walter holt teste Schwellenburgba szállíttassék, — s elutaztam délre. Rodicofániban, Toskánia határszélén nagyon gyenge ebédhez ülök.

Egy nő ment az ebédlőn keresztül, ki midőn meglátott felsikoltott. Ida szobaleánya volt.

Megszóllítám, hogy itt van a Grófné? „Itt, csak épen kiakarta nyugodni magát, megyek, hogy a báró urat jelentsem be.“

Utánna menék.

„Csak egyedül jött Ferencz? Walter! hol van Walter?“ E heves kérdésekkel fogadott Ida. —

„Legyen erős, nyugtassa meg magát Ida. . .“

Egy sikoltás és Ida összeesik. — Segítségére sietek, mig végre felnyitja szemeit.

„En öltem meg Waltert Ferencz.“

„Ne legyen oly bohó Ida, Nápolyban is épen ugy meghalhatott volna, ön nem oka halálának.“

„De igen, érettem halt meg.“

„Nem utazunk haza?“ Fordítam más tárgyra a társalgást.

„Nem itt maradok.“

„Mit gondol Ida, hát Syreneje után nem vágyik?“

„Oh Ferencz! Ferencz önnök nincs szíve!“

(Folytatás. köv.)

Közgazdaság.

Felhívás

az erdélyrészi házi-ipar-fejlesztő egyesület érdekében.

A hazai közönséghez! Lehetetlen a legmélyebb hazafiúi aggodalommal nem kísérnünk azon rendszeres nemzetgazdasági elnyomást, melyet külföld kifejtett ipara hazánk összes anyagi helyzetét felett gyakorol. Megdöbbentőleg nagy azon pénzben kifejezett anyagi erő, melyet hazánk évente önként dob áldozatul a küllállamok munkás kezeinek és vállalkozóinak, mig saját munkásai küzdenek a nyomorral és vállalatok rendszeresen bukhatnak meg. Statistika kimutatható, hogy hazánk folyton oly mértékben veszteséget szenved el erőt küllöld javára, mely nem áll arányban a belföld töketermeléssel, egy végzetes kimerülés áramlatában állunk, mely idővel anyagi erőnk mellett magával sodorja politikai jogainkat is. Megrendítő példái tünnek fel már is ország-szerzte minden lepteu-nyomon e kétségbejítő anyagi kimerültségnek. Egykor virágzó iparunknak meglévő maradványa az erdélyi részekben élet-halálharcot vív küllöldnek nálunk napról-napra szélesebb körben hódító gyártmányával és iparos osztályunk elerőtlenedve lépésről-lepésre hanyatlik; gyáriparunk ugy a tüke, mint a kezett munkás kezek hiánya miatt teljességgel nem létezik s a mi létezett kipusztult földművelésünk számos akadályok miatt nem képes a kor színvonalára emelkedni és elég jövedelmezővé válni, minek folytán az erőtlenség jelei itt is mutatkoznak.

Olyan állapot ez, mely ellen a magyar társadalomnak állannak és minden közigazgatási közegeinek, ha csak nem akarja közönbösen nézni e nemzeti sorvadást, köteleessége fellázadni s közös erővel megragadni és felhasználni azon békés eszközöket, melyekkel az ország ezen szomorú helyzetből kiszabadítható.

Nem szorul bizonyításra, hogy a legtöbb európai állam virágzásának legfőbb forrását iparában vagyis polgári kézi ügyességében találja fel. Olyan tüke ez, melyet nem képes megromtani sem időjárás, sem más körülmény; roppant mértékben gyarapítható és egész országok munkás polgárainak anyagi jólétében mutatja fel áldásos kamatait. E kézi ügyesség a mellett, hogy azon időben, midőn a földmives munkája szüntelen ezereket von el az erkölcsi súlydeéstől s a békés muukában nyújt lélekmenesítő foglalkozást, egy egészséges és biztos keresettel bíró munkás osztályt terem, mely feldolgozza és emeli értékét a föld összes terményeinek, tárgyat szolgáltat a kereskedelemnek s így új élet-erőt önt a társadalom minden erebé.

Más, a miénknél boldogabb országok példája tanúsítja, hogy a kézi ügyességet csak kitzott oktatás

